

Φόρμα Αποτύπωσης Σχεδίου Δράσης

Σχολική Μονάδα: ΜΟΥΣΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ Λ.Τ. ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ - 4703015

Σχολικό Έτος: 2024 - 2025

Ημερομηνία Εξαγωγής: 09/11/2025

Σχολική Μονάδα: ΜΟΥΣΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ Λ.Τ. ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ - 4703015

Στόχος Βελτίωσης:

Η δράση έχει στόχο την καλλιέργεια της κοινωνικής συνοχής και συνεργασίας στο σχολικό περιβάλλον, μέσα από ένα μέσο που συνδυάζει τη στρατηγική σκέψη και την αλληλεπίδραση: το σκάκι. Το σκάκι προσφέρει μια μοναδική ευκαιρία να ενισχύσουμε τη συλλογική σκέψη και τη συνεργασία μεταξύ των μαθητών, προωθώντας τη συνεννόηση και τον σεβασμό.

Η αναγκαιότητα αυτής της δράσης προκύπτει από την ανάγκη για ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας και ομαδικότητας, που είναι κρίσιμες για την κοινωνική και ακαδημαϊκή πρόοδο των μαθητών. Μέσα από παιχνίδια σκακιού που θα οργανωθούν εντός του σχολείου, τα παιδιά θα έχουν την ευκαιρία να δουλέψουν μαζί σε ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον, να αναπτύξουν κοινές στρατηγικές και να υποστηρίξουν τους συμμαθητές τους. Οι σκακιστικοί αγώνες θα οργανώνονται τακτικά κατά τη διάρκεια του σχολικού ωραρίου ή σε διαλείμματα, δίνοντας στα παιδιά την ευκαιρία να συμμετέχουν σε μια σταθερή δραστηριότητα που ενθαρρύνει τη συνεργασία και την ανάπτυξη της συλλογικής σκέψης.

Σχέδιο Δράσης: «Το σκάκι, φορέας Υποστήριξης και ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ μαθητών»

Άξονας: Σχέσεις μεταξύ μαθητών / μαθητριών

Συντονιστής Δράσης: ΤΣΟΡΤΑΝΙΔΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Α. Σχεδιασμός της Δράσης

Αναγκαιότητα - Στόχοι

Η δράση έχει στόχο την καλλιέργεια της κοινωνικής συνοχής και της συνεργασίας στο σχολικό περιβάλλον, μέσα από ένα μέσο που συνδυάζει τη στρατηγική σκέψη και την αλληλεπίδραση: το σκάκι. Το σκάκι προσφέρει μια μοναδική ευκαιρία να ενισχύσουμε τη συλλογική σκέψη και τη συνεργασία μεταξύ των μαθητών, προωθώντας τη συνεννόηση και τον σεβασμό προς τις απόψεις των άλλων.

Η αναγκαιότητα αυτής της δράσης προκύπτει από την ανάγκη για ανάπτυξη δεξιοτήτων επικοινωνίας και ομαδικότητας, που είναι κρίσιμες για την κοινωνική και ακαδημαϊκή πρόοδο των μαθητών. Μέσα από παιχνίδια σκακιού που θα οργανωθούν εντός του σχολείου, τα παιδιά θα έχουν την ευκαιρία να δουλέψουν μαζί σε ένα ασφαλές και υποστηρικτικό περιβάλλον, να αναπτύξουν κοινές στρατηγικές και να υποστηρίξουν τους συμμαθητές τους. Οι σκακιστικοί αγώνες θα οργανώνονται τακτικά κατά τη διάρκεια του σχολικού ωραρίου ή σε διαλείμματα, δίνοντας στα παιδιά την ευκαιρία να συμμετέχουν σε μια σταθερή δραστηριότητα που ενθαρρύνει τη συνεργασία και την ανάπτυξη της συλλογικής σκέψης. Το σκάκι δεν είναι απλά ένα παιχνίδι, αλλά ένα εργαλείο μάθησης που ενισχύει την ικανότητα επίλυσης προβλημάτων και την κριτική σκέψη.

Οι στόχοι της δράσης είναι οι εξής:

1. **Αύξηση της συμμετοχής των μαθητών σε δραστηριότητες συνεργασίας:** Τουλάχιστον το 30% των μαθητών θα συμμετέχει στην ομάδα σκακιού, ενισχύοντας την αλληλεπίδραση και την ομαδικότητα.
2. **Βελτίωση των δεξιοτήτων επικοινωνίας:** Οι μαθητές θα μάθουν να εκφράζουν ιδέες και στρατηγικές
3. **Ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και στρατηγικής σκέψης:** Οι μαθητές θα εξασκηθούν στην ανάπτυξη στρατηγικών και θα μπορούν να αναλύουν τις κινήσεις τους.

Ενέργειες & χρονοδιάγραμμα υλοποίησης

1. Συλλογή και οργάνωση φυσικού και ψηφιακού υλικού.
2. Σύνταξη ερωτηματολογίων και εντύπων διαχείρισης.
3. Διαμόρφωση ηλεκτρονικής τάξης και σκακιστικής ομάδας στο διαδίκτυο.
4. Ενημέρωση των μαθητών σχετικά με τη δράση.
5. Ενημέρωση - επιμόρφωση μαθητών εκπαιδευτικών από μέλη της Ένωσης Σκακιστικών Σωματείων Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας.
6. Ενημέρωση γονέων
7. Αρχική αξιολόγηση -συλλογή ερωτηματολογίων από τους μαθητές.
8. Ορισμός μεντόρων προχωρημένος - αρχάριος.
9. Διοργάνωση αγώνων - μαθημάτων. Οι αγώνες θα πραγματοποιούνται ασύγχρονα και αναλόγως του χρόνου που θα είναι διαθέσιμος για τα παιδιά. Πχ διαλείμματα, κενά, περίπατοι και εξ αποστάσεως σε περιόδους διακοπών ή σαββατοκύριακα.
10. Τελική αξιολόγηση

Πόροι - μέσα - ερευνητικά εργαλεία

1. **Σκακιέρες και εξοπλισμός σκακιού:** Οι σκακιέρες θα είναι απαραίτητες για τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων, ενώ ο εξοπλισμός θα περιλαμβάνει πιόνια και χρονοδιακόπτες, προκειμένου να προσφέρουν πλήρη εμπειρία σκακιού στους μαθητές. Στη μονάδα υπάρχουν τουλάχιστον 2 σκακιέρες και ενδέχεται να προστεθούν και άλλες, καθώς και θρανία και καρέκλες για να συγκεντρώνονται οι συμμετέχοντες στη δράση.
2. **Υποστηρικτικό υλικό διδασκαλίας:** Εκπαιδευτικό υλικό που θα παρέχει στους μαθητές γνώσεις για τις βασικές αρχές του σκακιού, καθώς και στρατηγικές συνεργασίας και ομαδικής σκέψης. Το υλικό θα συγκεντρωθεί και θα οργανωθεί σε αντίστοιχη ηλεκτρονική τάξη, ώστε τα παιδιά να έχουν πρόσβαση και εκτός σχολείου.
3. **Ερωτηματολόγια:** Τα ερωτηματολόγια θα χρησιμοποιηθούν για την αξιολόγηση των αλλαγών στις δεξιότητες συνεργασίας και στην κριτική σκέψη.
4. **Πληροφοριακά συστήματα:** Θα δημιουργηθεί ηλεκτρονική τάξη στην οποία εκτός από διδακτικό υλικό θα υπάρχει η δυνατότητα επικοινωνίας μεταξύ των συμμετεχόντων και θα παρέχεται η δυνατότητα

ανάρτησης ανακοινώσεων. Επιπλέον θα δημιουργηθεί ομάδα στην ανοικτή πλατφόρμα Lichess ώστε να υπάρχει δυνατότητα να διενεργούνται αγώνες σε ώρες και ημέρες που το σχολείο δε λειτουργεί.

5. **Πίνακας ανακοινώσεων:** Στο χώρο συγκέντρωσης των συμμετεχόντων στη δράση θα αναρτηθεί πίνακας έντυπων ανακοινώσεων.

Κριτήρια επιτυχίας της Δράσης

1. **Επίπεδο συμμετοχής μαθητών:** Θα καταγραφεί ο αριθμός των μαθητών που συμμετέχουν ενεργά στις δραστηριότητες σκακιού. Η επιτυχία θα χαρακτηριστεί αν τουλάχιστον το 30% των μαθητών λάβουν μέρος στη δράση.
2. **Αξιολόγηση δεξιοτήτων συνεργασίας:** Οι μαθητές θα συμπληρώνουν ερωτηματολόγια πριν και μετά τη δράση, και οι εκπαιδευτικοί θα πραγματοποιούν ποιοτικές παρατηρήσεις για να εντοπίσουν βελτιώσεις στην ικανότητα των μαθητών να συνεργάζονται, να στηρίζουν ο ένας τον άλλον και να αναπτύσσουν κοινές στρατηγικές.
3. **Πρόοδος στην κριτική και στρατηγική σκέψη:** Η πρόοδος των μαθητών στην ανάπτυξη στρατηγικών και στην κριτική ανάλυση θα παρακολουθείται μέσω καταγραφής επιδόσεων στα σκακιστικά παιχνίδια. Η επιτυχία θα χαρακτηριστεί αν οι μαθητές παρουσιάσουν βελτίωση στις σκακιστικές τους επιδόσεις και αναπτύξουν ικανότητες σχεδιασμού και επίλυσης προβλημάτων.

Διαδικασίες αξιολόγησης της Δράσης

1. **Διαδικασίες αξιολόγησης της Δράσης:**
 1. **Καταγραφή συμμετοχής:** Κατά τη διάρκεια των σκακιστικών δραστηριοτήτων, θα καταγράφεται η συμμετοχή των μαθητών. Αυτή η διαδικασία θα επιτρέπει την παρακολούθηση της συχνότητας συμμετοχής και θα βοηθά στον προσδιορισμό της ενίσχυσης της συνεργασίας μεταξύ των μαθητών.
 2. **Ποιοτικές παρατηρήσεις από τους εκπαιδευτικούς:** Οι εκπαιδευτικοί θα πραγματοποιούν παρατηρήσεις και θα αξιολογούν τη συνεργατική συμπεριφορά των μαθητών. Αυτές οι παρατηρήσεις θα συμβάλλουν στην ανάλυση των δεξιοτήτων συνεργασίας, όπως η υποστήριξη μεταξύ των μαθητών και η ανάπτυξη κοινών στρατηγικών.
 3. **Ερωτηματολόγια αξιολόγησης:** Οι μαθητές θα συμπληρώνουν ερωτηματολόγια πριν και μετά την ολοκλήρωση της δράσης. Τα ερωτηματολόγια αυτά θα χρησιμοποιηθούν για την καταγραφή των αλλαγών στις στάσεις και στις δεξιότητες συνεργασίας, προσφέροντας στοιχεία για τη βελτίωση της αλληλεπίδρασης και της ομαδικότητας.
 4. **Αξιολόγηση προόδου στις σκακιστικές δεξιότητες:** Η πρόοδος των μαθητών θα αξιολογείται μέσω παρακολούθησης των σκακιστικών επιδόσεων από τους εκπαιδευτικούς, με έμφαση στην ανάπτυξη της στρατηγικής σκέψης και της ικανότητας λήψης αποφάσεων. Αυτό θα γίνει μέσω καταγραφής των αποτελεσμάτων των αγώνων αλλά και της αυτοαξιολόγησης των μαθητών μέσω ερωτηματολογίου στο τέλος της δράσης.

Ανατροφοδότηση - Προτάσεις Σ.Ε.

Η συγκεκριμένη δράση αποτελεί μια εξαιρετική πρωτοβουλία που συνδυάζει την ανάπτυξη στρατηγικής σκέψης, τη δημιουργική ψυχαγωγία και τη βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των μαθητών. Το σκάκι, ως εργαλείο εκπαιδευτικής παρέμβασης, προσφέρει πολύπλευρα οφέλη, ενισχύοντας όχι μόνο τις γνωστικές δεξιότητες αλλά και τις κοινωνικο-συναισθηματικές πτυχές της μαθησιακής διαδικασίας.

Προτείνεται η αξιοποίηση διαδικτυακών σκακιστικών πλατφορμών και εφαρμογών θα μπορούσε να ενισχύσει τη συμμετοχή και να επιτρέψει τη σύνδεση με άλλους μαθητές ή σκακιστικούς συλλόγους καθώς και η συνεργασία με τοπικούς σκακιστικούς συλλόγους ή ειδικούς, οι οποίοι μπορούν να προσφέρουν γνώσεις και να ενισχύσουν την ποιότητα της δράσης.

Β. Υλοποίηση της Δράσης

Περιγραφή

Οι μαθητές ενημερώθηκαν προφορικά σχετικά με τη δράση. Στη συνέχεια τους μοιράστηκαν καρτέλες με QR codes που οδηγούσαν σε περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη δράση και τη συμπλήρωση φόρμας εγγραφής και σχετικό ερωτηματολόγιο. Δήλωσαν ηλεκτρονικά συμμετοχή 26 μαθητές, κάποιοι με πρόθεση για συμμετοχή σε εσωτερικό πρωτάθλημα και άλλοι με πρόθεση να μάθουν το παιχνίδι.

Εκπαιδευτικός της μονάδας κατασκεύασε αυτοσχέδιες πολυθρόνες και τραπέζι τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για τη διαμόρφωση γωνιάς ξεκούρασης και παιχνιδιού στον κεντρικό διάδρομο κοντά στις αίθουσες διδασκαλίας. Πραγματοποιήθηκε επικοινωνία με την Ένωση Σκακιστικών Σωματείων Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας με σκοπό τη μεταφορά τεχνογνωσίας σχετικά με την υλοποίηση της δράσης. Η Ένωση ανταποκρίθηκε θετικά αποστέλλοντας τριμελή ομάδα στην οποία συμμετείχε ο πρόεδρος της Ένωσης και εκπαιδευτικός. Σε συνεργασία με τη σχολική μονάδα υλοποιήθηκε δίωρη επιμόρφωση των μαθητών σχετικά με την ιστορία του παιχνιδιού, τα οφέλη και τους κανόνες. Τέλος η Ένωση δώρισε στη σχολική μονάδα 3 σετ από σκακιέρες και κομμάτια αθλητικών προδιαγραφών.

Στο ακόλουθο διάστημα διοργανώθηκε σκακιστικό τουρνουά με βάση το Ελβετικό σύστημα 5 γύρων, το οποίο διήρκεσε καθόλη τη διάρκεια του σχολικού έτους. Στο τουρνουά συμμετείχαν οι περισσότεροι μαθητές που δήλωσαν συμμετοχή στη δράση, ενώ οι υπόλοιποι που δεν είχαν εμπειρία σχημάτισαν ζευγάρια με πιο έμπειρους συμμαθητές - μέντορες με σκοπό να μάθουν το παιχνίδι.

Στο χώρο που διαμορφώθηκε στον κεντρικό διάδρομο, κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς υπήρχε άμεσα διαθέσιμη μία σκακιέρα, ενώ μία δεύτερη τοποθετήθηκε μόνιμα στην αίθουσα της Α Γυμνασίου ύστερα από αίτημα του συμβουλίου της τάξης.

Στους μαθητές δόθηκε η δυνατότητα να αυτοοργανωθούν και να συναποφασίσουν τον τρόπο διεξαγωγής των αγώνων, έτσι σε κάθε γύρο, οι αντίπαλοι αποφάσιζαν τη διάρκεια του αγώνα αλλά και το πλήθος των παρτίδων μεταξύ τους που θα αποφάσιζαν τη νίκη ή την ήττα στο γύρο. Οι αγώνες πραγματοποιούνταν όταν υπήρχε ο διαθέσιμος χρόνος, για παράδειγμα στα μεγάλα διαλλείματα ύστερα από τη σίτιση, πριν ή ύστερα από σχολικούς περιπάτους κλπ.

Στο τέλος της σχολικής χρονιάς προβλέπεται βράβευση των νικητών και συμπλήρωση ερωτηματολογίου εξόδου.

Γ. Αποτίμηση της Δράσης

Αλλαγές σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό (εφόσον υπήρξαν)

Η απονομή βραβείων στους νικητές και η συμπλήρωση ερωτηματολογίων εξόδου αφέθηκε για το τέλος της σχολικής χρονιάς καθώς δεν υπήρχε στο τέλος επαρκής διαθέσιμος ελεύθερος χρόνος.

Αποτελέσματα της Δράσης

Η δράσή συγκέντρωσε το ενδιαφέρον των μαθητών, ακόμη και όσων δε συμμετείχαν. Βοήθησε στην ομαλή ένταξη μαθητών με έλλειψη κοινωνικών δεξιοτήτων αλλά και την ανάπτυξη των διαπροσωπικών σχέσεων. Ενισχύθηκαν οι σχέσεις μεταξύ μαθητών διαφορετικών τάξεων, οι μαθητές βελτίωσαν σημαντικά το επίπεδο παχνιδιού τους καθώς και δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων και επιχειρηματολογίας.

Βαθμός επίτευξης των στόχων που είχαν τεθεί

4 = Πλήρως

Παράμετροι που διευκόλυναν την επίτευξη των στόχων

Η χορηγία των 3 σκακιερών συνέβαλλε στην υλοποίηση της δράσης αφού περιείχε επαρκές υλικό και σε άριστη κατάσταση.

Οι εκπαιδευτικοί στο σύνολό τους στήριξαν τη δράση.

Δυσκολίες που παρουσιάστηκαν

Πριν τη χορηγία από το Σκακιστικό Όμιλο Πτολεμαΐδας, η μονάδα διέθετε 2 δύσχρηστες ξύλινες σκακιέρες σε διαφορετικά μεγέθη και ήταν ασαφές πότε θα μπορούσαν να αποκτηθούν νέες.

Στης αρχές της δράσης απαιτήθηκε η στενή επιτήρηση της σκακιέρας ώστε να διασφαλιστεί το υλικό. Στη συνέχεια οι μαθητές αυθόρμητα ανέλαβαν τη φροντίδα του υλικού.

Υλικό που παρήχθη ή αξιοποιήθηκε

- Για τη διευκόλυνση της υλοποίησης της δράσης κατασκευάστηκαν πολυθρόνες και τραπέζια όπου τοποθετήθηκαν οι σκακιέρες.
- Αποκτήθηκαν 3 σετ σκακιέρες αγωνιστικών διαστάσεων και μπλοκ με παρτιδόφυλλα, χορηγία του Σκακιστικού Ομίλου Πτολεμαΐδας "Πτολεμαΐος".
- Ψηφιακό υλικό όπως εικόνες, εγγραφα, υπολογιστικά φύλλα και για την οργάνωση και την επικοινωνία στα πλαίσια της δράσης.

Επιμορφώσεις που τυχόν υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

Πραγματοποιήθηκε 2ωρη επιμόρφωση των μαθητών όλου του σχολείου σχετικά με το παιχνίδι από μέλη της Ένωσης Σκακιστικών Σωματείων Κεντρικής και Δυτικής Μακεδονίας.

Προτάσεις για αξιοποίηση των πρακτικών που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της Δράσης

Από την υλοποίηση της δράσης, αλλά και σε προηγούμενες αντίστοιχες προσπάθειες σε άλλα σχολεία παρατηρήθηκε ότι το μέγιστο όφελος επιτυγχάνεται όταν οι σκακιέρες είναι άμεσα διαθέσιμες στους χώρους που συνήθως κινούνται οι μαθητές ταυτόχρονα υπάρχει επιτήρηση από τους εκπαιδευτικούς. Η παρουσία της σκακιέρας στο χώρο ευνοεί τη συγκέντρωση των μαθητών στο γύρω χώρο, ενισχύοντας την κοινωνικοποίηση των μαθητών. Παρατηρήθηκε ότι γύρω από τη σκακιέρα οι μαθητές βρίσκουν την ευκαιρία να αλληλεπιδράσουν με συμμαθητές τους άλλης ηλικίας ή μέλη σε άλλες παρέες. Ακόμη περισσότερο παρατηρήθηκε ότι μαθητές με δυσκολία στην κοινωνικοποίηση βρήκαν την ευκαιρία να ενταχθούν με ομαλό τρόπο στο σύνολο, με αφορμή το παιχνίδι. Επιπλέον ο σχολιασμός και η ανταλλαγή απόψεων σχετικών με την παρτίδα που παίζεται, δίνει στους μαθητές την ευκαιρία να αναπτύξουν την κριτική τους σκέψη και δεξιότητες πειθούς και επιχειρηματολογίας.

Προτάσεις για αναγκαίες επιμορφώσεις στο πλαίσιο της δράσης

Προτείνεται η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σχετικά με αξιοποίηση του παιχνιδιού ως εκπαιδευτικό εργαλείο.

Προτάσεις για συνέχιση της Δράσης/ για νέες Δράσεις το επόμενο έτος

Επειδή οι μαθητές έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον σχετικά με τη δράση.
Επειδή το απαιτούμενο υλικό υπάρχει και είναι σε καλή κατάσταση.
Επειδή η δράση δε διαταράσσει τη λειτουργία της σχολικής μονάδας.
Επειδή η δράση μπορεί να συντελέσει στην ανάπτυξη του αθλήματος και την ενίσχυση των δεσμών της σχολικής μονάδας με την τοπική κοινωνία, καθώς δεν υπάρχει σκακιστικός όμιλος στο Νομό.
Επειδή οι μαθητές οφελήθηκαν σε γνωστικό και κοινωνικό επίπεδο,
προτείνεται η συνέχιση της δράσης και η επέκτασή της σε συνεργασία με άλλες σχολικές μονάδες της περιοχής την επόμενη σχολική χρονιά.